

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XIX. Cùm parati &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

demnatus ad possessionem Actori tradendam, si à sententia appellauit & pendente appellatione spoliatur, aut turbatur, quòd agere possit interdictò recuperandæ, aut retinendæ possessionis. Sed nunquid agere potest apud Iudicem, à quo hæc est quæstio huius Capituli.

Ad quam Pontifex respondet affirmatiuè. Sed causam responsionis non adfert, putamus hanc esse, quia pendente appellatione iurisdictione Iudicis tum ordinarij, tum delegati quoad istam causam non est omnino extincta, sed suspensa, quare Iudex à quo præfigit terminum appellanti. *c. Consuluit. l. 4. h. 1. & Ordinarius appellanti in causa matrimonij sub censura prohibet, ne alteri nubat, c. 2. De matrim. contracto.* Ratio huius est, quia pendente appellatione nihil mutari debet. *l. 1. ff. in huius nouari &c.* & hoc ipsum providere, pertinet ad Iudicem à quo, vt videlicet appellationis liberior via & exitus permaneat, si in eodem statu conuiescant, donec causa appellationis decisa sit, vt hic notat *Abb. & Alex. n. 9. Franc. not. 2.* vbi addunt, quòd inhibitiò, quæ fit à lege aut Iudice ad quem, ne Iudex à quo, pendente appellatione aliquid attentet, intelligi debeat de ijs tantum, quæ appellationis causam eiusq; liberum cursum impediunt, non autem quæ adiuuant seu ad faciliorem eius exitum tendunt, dummodò se ipsi causæ appellationis secundum se non immisceant.

Corollarium. Iudex à quo, tum Ordinarius tum delegatus inhibere potest partibus, ne quidpiam attentent seu immutent appellatione pendente, atque super attentatis ordine iudiciario summarie cognoscere, & quæ malè attentata sunt, seu mutata reuocare, secundum *Gl. in Clem. 2. verb. cum lite, tit. vt lite pendente &c.*

Adde quòd etiam Iudex, si quæ pendente appellatione mutauit vel attentauit, ea reuocare possit, vt hic notat *Franc. prope finem.*

CAPITVLVM XVIII.

Consuluit.

PARAPHRASIS.

Si quis generaliter appellet super omni gra-

vamine, quod sibi inferri posset, non valet appellatio; secus si generaliter appellet super omni grauamine, quòd in certa causa inferendum esse timet.

SUMMARIVM.

1. *Grauatatus in vno articulo, potest generaliter appellare à quocunque grauamine sibi in hac causa inferendo.*
2. *Quem effectum habeat talis appellatio.*

NOT. vnicum. Qui in vno articulo. v.g. super dilationibus aut super expensis grauatur, potest generaliter appellare à quocunque grauamine ipsi in hac causa inferendo, ita vt tota ad superiorem devoluatur. Talis autem appellatio id efficit, vt tametsi Iudex à quo ipsi non deferat, tamen iurisdictione eius adeò suspensa censetur, quoad totam causam, vt justificata appellatione, omnia acta & attentata circa eandem causam, etsi articuli separati sint, seu non connexi, rescindi debeant, sicuti hic docet *Alexand. in princip. & videri possunt, quæ dixi in cap. Super eo. 10. hoc tit.*

CAPITVLVM XIX.

Cùm parati &c.

PARAPHRASIS.

Zamorensis electus Episcopus petitiones quasdam Alex. III. proposuit, quas cum Papa recipere vellet, Cardinalis Legatus Apostolicæ Sedis obiecit, eundem electum, cum à Sede ad Synodum vocatus accedere contempsisset, se excommunicasse, ipsum autem excommunicatum in Episcopum se consecrari curasse. Verum Canonicus quidam excusauit Episcopum, testando, quòd eo tempore in legatione Regis fuisset, & impeditus, quo minus accederet; Cardinalis contra allegauit, quòd Nuntius suus eum in Salamitana Ecclesia, non in Regis legatione repererit. Vterius proposuit Episcopus, quòd antelatum excommunicationem appellaret ad Pontificem, sed Alexand. III. respondet

uuu

hic.

hic, quod, non obstante appellatione, Episcopus ad Legatum Cardinalem venire debuisset post citationem, quare mandat eidem Episcopo, ut ad Sedem Apostolicam accedens, innocentiam suam, si possit, melius demonstret.

S Y M M A R I U M.

1. Excommunicatus repelli potest etiam ab extrajudicialibus petitionibus, & quilibet se ei opponere potest, licet aliis ipsius non interfit.
2. Grauaturs à Superiore potest etiam in absentia eius, vocatis honestis viris appellare, si quidem accedere nec per se, nec per Procuratorem possit.
3. Si duo Superiores sibi subiectum citent, vtri eorum se sistere debeat subditus.
4. Nuntio publico & jurato citanti fides habenda etiam sine literis & testimonio.
5. Limitatur predicta doctrina.
6. Extra iudicium si citatus citanti nuntio respondeat se non compariturum, per hoc non constituitur contumax: secus est, si id fiat in iudicio.

NOT. I. Excommunicatus repelli potest etiam ab extrajudicialibus petitionibus, ut si privilegium, vel indulgentiam petat. *cap. 2. junct. Gl. verb. communibus. de exceptionibus in 6. & quilibet seu extrajudicium seu intra iudicium agenti aut quidpiam petenti in commodum suum, opponere se potest, obijciendo excommunicationem, tametsi alioquin ipsius non interfit: nam Regula illa, quod opponens in iudicio non audiatur, si eius non interfit. l. Sin autem. 27. §. si homo. ff. de rei vindicatione. c. Cum inter 16. de elect. locum non habet, si Iudex ex officio, etiam adversario, vel eius, cuius interest, non petente, supplere possit vel debeat. v. g. excommunicatum repellendo, tunc quilibet eum adiuvari, seu ad officium eius excitare potest, sicuti hic notat *Abb. n. 2.**

NOT. II. Qui à Superiore grauaturs, potest etiam in absentia eius vocatis viris honestis appellare. Ita ut gesta post appellationem. v. g. excommunicatio lata vigorem

non habeat, sicuti tradit hic *Abb. n. 16.* sed intelligi id debet, si pars impedita sit, quominus ad superiorem venire possit, alioquin verò accedere debet, per se vel per Procuratorem, & grauaminis causam afferre. v. g. in proposito casu se iuste impeditum esse, quominus ad Synodum venire possit, & si non audiatur, sed excommunicatio inferenda proponatur, coram appellare. ita colligitur ex text. & tradit *glossa finalis hic.*

Occasione Textus, Quæritur 1. Num sit justa excusatio, si Episcopus ab Archiepiscopo, vel Decanus ab Episcopo suo citetur, & citatus dicat, se à Principe sæculari, à quo regalia obtinet vocatum, vel occupatum esse.

Respondeo ex doctrina *Gl. hic. verb. In legatione innocentia. & Host. hic. Abb. n. 7.* Si duo Superiores sibi subiectum citent seu aduocent, isque ad vtrumque per se vel per alium, uti oporteret, venire non possit, tunc plura consideranda esse: videlicet, erga quem priorem obligationem contraxerit, & quis prior vocarit, seu præoccuparit. Item vter eorum dignior sit, & maiore causa seu necessitate vocandi innitatur. Ex quibus apparet, quod absolute loquendo Papæ potius Episcopus, quam Regi, aut Cæsari vocanti se sistere debeat, propter prærogatiuam Sedis Apostolicæ, & quia iuramentum atque obligatio, quâ Prælati Pontifici obstringitur, prius edita ac firmior est, quam iuramentum fidelitatis præstitum Principi sæculari, & ideo istud intelligi debet saluo jure & prærogatiua Sedis Apostolicæ, qua simili ratione, ait *Bald. in specul. l. 4. p. 3. tit. de feud. §. 2. q. 12.* Quod Vasallus habens duos Dominos non subordinatos, si ab vtroque ad bellum vocetur, & vtrique succurrere non possit, cum potius iuvare debet, à quo prius feudum accepit: Quemadmodum & Canonicus à duobus Episcopis vocatus coram eo comparere potius debet, à quo beneficium prius accepit, quia obligatio posterius præstita intelligitur saluo jure prioris, teste *Alexand. hic. num. 36.*

Considerandum quoque est, quisnam prius

prius citauerit, si enim citatio seu vocatio Principis præcessit, & personam præoccupauit, tum fortius constringit. *Arg. c. Si Episcopus. 13. dist. 18.* nisi Summ. Pontifex vocet, & causam habeat (quod & in dubio præsumitur, si res ipsi cognita sit) abstrahendi ab obsequio Principis, at verò, si iusta causa seu necessitas non adsit, non potest Papa vocare personam Ecclesiasticam à seruitio debito, v. g. Regi aut Imperatori, ratione præstiti iuramenti ac fidelitatis, sicuti docet *Abb. hic. n. 9. Alex. n. 76. argumento Clement. Past. de vel. jud. c. Nouit. 13. De iud. & videri potest Innoc. in c. Inquisition. n. 3. & 4. de sent. excomm.*

4. Queritur 2. An nuntio citanti vel referenti credendum sit sine aliis literis aut testimonio?

R. Ex doctrina *Barth. in l. Palatin. C. de locatione feudorum. l. 10. Alex. hic. 45.* quod nuntio publico & iurato citanti fides habenda sit etiam sine literis.

5. Excipe 1. Nisi consuetum sit, vt literæ citatoriae nuntio dentur, & sine iis citatio non fiat.

2. Nisi citatio fiat extra territorium citantis, cum in eoloco nuntius non habeatur pro publico officiali.

3. Nisi velit citare realiter siue per capturam, tunc fides ei habenda non est, nisi literis ostensis. *Arg. l. Prohibitum. 5. C. de iure fisci. l. 10.*

R. 2. Nuntio affirmanti se citasse, si publicus & iuratus sit, potius credendum est, quam parti neganti, vti colligitur ex *hoc c. & tradit Gl. verb. Suis Nuntius.* Idq; propter publicum, quod gerit officium.

Excipe 1. Nisi præsumptio sit contra, quia est persona vilis, & pars, quæ neget se citatam, est in dignitate constituta.

Excipe 2. Nisi aliquid nuntius asserat, quod sit extra officium ipsi commissum; ut si iudici referat, se à citato verberatum, aut verbis male acceptum fuisse, vti notat *Menoch. in arbit. Cas. 112. num. 12.* qui tamen bene monet etiam in his iudicis arbitrium interponendum, vt consideratis circumstantiis definiat, num fides adhibenda nun-

tio sit, nec ne; siquidem ea quoque, quæ diximus quodammodo ad Nuntij officium spectant, sicuti si referat, citatum respondisse, se nolle venire. Quandoquidem nuntius publicus non ad id solum constitutus videtur, vt citationem faciat, sed etiam vt iudici responsum ferat, quid in causa citationis gestum sit.

Veruntamen per eiusmodi actum, aut sermonem extra iudicium prolatum, quod comparere nolit, non constituitur aliquis contumax. secundum *Gl. Receptam. in c. Venerabilibus. 7. §. Porrò. verb. In iudicio. de sent. excomm. in 6.* partim quia assertio nuntij non facit plenam fidem seu probationem, partim quia talis sermo ex calore iracundiæ profectus, obesse non debet, nisi in eo perseueretur, sicut *Gl. inc. Ex literis. 5. verb. Admonita. de diuortijs,* docet de confess. extraiudiciali. quæ ex iracundia sit, quod non præiudicet, si autem in iudicio quis dicat se non pariturum, tum contumacia eius notoria reputatur, *cit. §. Porrò.*

CAPITVLVM XX.

Ad hæc.

PARAPHRASIS.

Titius excommunicatus priusquam absolueretur, jurare debuit, quod mandatis Ecclesiæ stare vellet, postea verò nihilominus appellauit, hoc casu cogendus est, vt vel iuramentum seruet parendo Ecclesiæ mandatis, vel intra dies 40. iter arripiat ad prosequendam appellationem.

SUMMARIVM.

1. Jurans se pariturum mandatis Ecclesiæ, non obstante iuramento, à sententia & præcepto, quo se iniuste grauari putat, appellare potest.
2. Et id quidem verum est, licet iurauerit se staturum sententia, quomodocunque aut qualitercunque prolata sit.

Notand. vnic. Qui iurauit se pariturum mandatis Ecclesiæ, eo non obstante à

uuu 2 sen-